

Reflexe na EU CARE STRATEGY v základních faktech

V březnu roku 2023 vydala nadace Friedrich Ebert Stiftung a nadace FEPS studii, ve které se zamýšlí nad současnou situací i budoucností péče (péče o seniory, osoby se zdravotním postižením a o děti). Vychází přitom z evropské strategie EU CARE STRATEGY, která byla zveřejněna na podzim roku 2022 a přináší členským státům EU řadu doporučení. Z této studie vybíráme některá zajímavá data a teze.

■ **Text: Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MSc., MBA,** prezident APSS ČR;
doc. Ing. Ladislav Průša, CSc., proděkan pro vědu a tvůrčí činnost, Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě

Sociální služby z pohledu nových pracovních míst jsou nejrychleji rostoucím segmentem v celé EU. Za posledních 10–12 let zde vzniklo zhruba 2 mil. nových pracovních míst. Celkově v tomto sektoru pracuje okolo 5% všech zaměstnanců v EU – dle odhadů je v něm tedy zaměstnáno při-

blíže 12 milionů lidí. Přibližně 3,1 milionu těchto pracovníků jsou migranti (z toho 2,8 milionu migrantů pak ženy), což ukazuje na význam intersekcionalního rozměru nerovnosti a zranitelnosti pracovníků.

Předpokládá se, že se stárnutím populace EU bude potřeba péče narůstat. Očekává se, že podíl osob, které potřebují péči, k těm, kteří by ji mohli poskytovat, dosáhne do roku 2050 zhruba 76%. EU musí přijmout taková opatření, která budou tento demografický nárůst brát v potaz.

V neposlední řadě pozorujeme také vysokou míru mobility pracovníků v sociálním sektoru. Podíl migrujících pracovníků je v odvětví péče relativně vyšší než v celé

ekonomice, jak naznačují důkazy shromážděné během pandemie covidu-19 o významu migrujících pracovníků v základních odvětvích. To platí i pro pracovníky fluktuující uvnitř EU. Průzkum například odhaduje, že 98% pracovníků v oblasti péče o seniory v Rakousku, kteří zde žijí v domácnosti pečující osoby (tzv. live-in carers), jsou migranti, většinou ze Slovenska a Rumunska.

➤ Odhadovaný počet osob ve věku 65 let a více, které by mohly využívat profesionální služby sociální péče v EU

- Celých 92 milionů lidí ve věku 65 let a více (130 milionů do roku 2050).
- Celkem 24 milionů lidí, kteří potřebují dlouhodobou péči (33 milionů do roku 2050).
- Celé 4 miliony osob v zařízeních sociálních služeb, 3,1 milionu osob pobírajících státní podporu (6 milionů do roku 2050).
- Celkem 6 milionů lidí, kterým je poskytována domácí péče. Z nich 5,1 milionu dostává státní podporu a 1 milion dostává peněžní příspěvek na úhradu profesionální péče (8 milionů do roku 2050).
- Žádnou službu dlouhodobé péče nevyužívá 14 milionů lidí, přestože ji potřebují (20 milionů v roce 2050).
- Celkem 20,5 milionu lidí je středně těžce závislých (29 milionů v roce 2050).
- Celkem 1,5 milionu lidí je poskytována domácí péče (2 miliony do roku 2050).
- Služby nevyužívá 19 milionů lidí, kteří ale mají středně těžké potřeby (27 milionů do roku 2050).
- Celkem 47,5 milionu lidí bez závislosti (67 milionů do roku 2050).
- Celých 46 milionů lidí nevyužívá domácí

Tab.: Důvody, proč domácnosti s alespoň jednou osobou starší 65 let nevyužívají (nebo využívají v nedostatečném než potřebném rozsahu) profesionální sociální služby péče.

DŮVODY	%	Počet domácností v milionech za r. 2020	Počet domácností v milionech do r. 2050
Finanční důvody	33	26	37
Nedostatek dostupnosti nebo kvality služeb	9,4	7,5	10,5
Není potřeba	36,2	28,5	40,5
Odmítnutí osobou	7,6	6	8,5
Jiné důvody	13,8	11	15,5

Podíl migrujících pracovníků je v odvětví péče relativně vyšší než v celé ekonomice, jak naznačují důkazy shromážděné během pandemie covidu-19 o významu migrujících pracovníků v základních odvětvích.

péči (65 milionů v roce 2050).

- Celkem 33 milionů lidí ve věku 65 let a více s vysokým nebo středním stupněm závislosti nevyužívá nebo využívá nedostatečně služeb dlouhodobé péče (47 milionů do roku 2050).

➤ Neformální péče

Okolí osoby, která potřebuje dlouhodobou péči, může poskytnout významnou podporu (jde především o rodinu – manžela/manželku a děti, organizace poskytující služby a podporu, jiné osoby apod.).

Údaje z různých průzkumů ukazují, že 12 až 18 % obyvatel EU ve věku 18–74 let poskytuje neformální péči každý týden. To odpovídá 52 milionům neformálních pečovatелů ve věku 18–74 let. Péči věnují v průměru 16 hodin týdně. Více než 31 milionů pečujících osob poskytuje péči méně než 10 hodin týdně. Celým 10 milionům pečujících osob zabere poskytování této péče 10

až 20 hodin týdně (v přepočtu na placenou práci by to odpovídalo čtvrtině nebo polovině pracovní doby). A konečně méně než 12 milionů pečovatелů poskytuje neformální péči více než 20 hodin (což odpovídá práci na poloviční až plný úvazek).

Lze předpokládat, že někteří z těchto pečovatелů doplňují práci profesionálních služeb pro těžce závislé osoby žijící doma (6 milionů) a poskytují základní péči těm, kteří nemají přístup k profesionálním službám (14 milionů). Další poskytují podporu starším lidem se středně těžkou závislostí (20,5 milionu). Péče poskytovaná 52 miliony neformálních pečovatелů zahrnuje také těžce zdravotně postižené osoby mladší 65 let.

V roce 2050 bude při zachování všech ostatních podmínek stejný počet neformálních pečovatелů, ale mnohem více vysoce nebo středně závislých starších lidí

(47 milionů místo 33 milionů). V důsledku toho bude chybět více než 10 milionů neformálních pečovatелů. Řešením by mohlo být zvýšení neformální péče poskytované staršími lidmi, kteří jsou nezávislí, přičemž se očekává, že tato populace vzroste o 20 milionů.

Péče je základem všeho, co lidé v životě dělají. Navzdory své všudypřítomnosti a obrovskému významu pro lidskou pohodu (well-being) a přežití však zůstává velmi silně neregulovaná, neměřená a podceňovaná. Tento nedostatek politické pozornosti je neoddelitelně spojen s představou, že péče je soukromou záležitostí, která si nezaslouží veřejný zásah.

Celkově by tedy evropská strategie péče neměla sloužit jako konečný bod, ale spíše jako začátek cesty EU k vytvoření solidních a komplexních politik, které uznávají ústřední význam péče a zároveň chrání a oceňují všechny, kdo ji potřebují nebo poskytují.

Zdroj: *The Foundation for European Progressive Studies (FEPS), Friedrich Ebert Stiftung, 2023, ISBN: 9782931233054*

INZERCE

Business Brunch®

Témata pro rok 2024:

- 2.4.2024 Budování důvěry
- 23.7.2024 Odvaha ke změně a odvážná organizace
- 8.10.2024 Pocit vlastní hodnoty
- 17.12.2024 Učící se organizace dnes

František Hroník
MotivP

www.businessbrunch.cz

MotivP®